

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
 Hónaposan előfizetésre: 10 fillér
 Félévesen előfizetésre: 48 fillér
 Évesen előfizetésre: 96 fillér
 Egy évi előfizetésre: 192 fillér

Politikai
 napilap

Megjelenik minden nap, a 1917. évi
 ünnep utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Sallógyi Dezső-u. 8.
 A szerkesztőség köztratók viselői
 adására vagy megőrzésére nem
 vállalunk felelősséget.
 Előfizetők és hirdetősek a kiadó
 hivatalában látzandók.

XIII. évfolyam 141. szám. Nagyvárad Csütörtök, 1917 június 21.

Az általános választójog kérdése.

Dr Beöthy László v. b. t. t. beszéde Biharvármegye közgyűlésén.

Tisztelt közgyűlés! Az előttünk fekvő társultörvényhatósági átirat tulajdonképpen két egymással szervesen össze nem illő kérdést ölel fel. Az egyik az időközben visszalépett kormány iránt való bizalom kérdése, a másik az a nagy kérdés, amely ma a közvéleményt a legélesebben foglalkoztatja: a választójog. De azért bizonyos kapcsolat a két átirat között el nem vitatható, mert a kormány visszalépésének indoka a választójog kérdésében elfoglalt álláspontjában keresendő. És éppen ezért méltóztatnék megengedni, hogy felszólalásom keretében a két kérdést együtt tárgyalhassam.

As első kérdés bizonyos tekintetben már szuperálva van, aktualitását elvesztette, mert egy visszalépett kormánnyal szemben sem a bizalom, sem a bizalmatlanság megnyilatkozására szükség nincs, hanem csupán egy látszólag egészét képező kormányssal szemben való bírálatnak van helye. Felszólalásom azon részében tehát, amely a bizalomra vonatkozik, én is ebből indulok ki. Bírálatot gyakorolnunk nemcsak jogunk, de kötelességünk is, kötelességünk egyenesen nekünk, mert a visszalépett kormány annak a pártnak bizalma folytán lett megalapítva, amely párt az a törvényhatósági bizottságnak a nagy többsége is tartozik, tehát teljessé indokolt és érthető, ha számonkérjük, hogy a kormány a mi bizalmunkkal miképpen sáfárkodott.

A kormány működésének jelentékeny nagy része a háborús évekre esik. Akkor járunk el tehát leghelyesebben, ha a kormány működésének bírálatánál mértékül állítjuk fel, miként volt képes a nehéz helyzetben az országnak reá bízott vitális érdekeit képviselni, érvényre juttatni és kiélegetni. Erős mérték, de én azt hiszem, hogy a visszalépett kormány a mértékkel való bírálatnak is minden tekintetben megfelel. (Ugy van! Ugy van!) És e tekintetben legyen szabad egyetlen körülményre rámutatnom, egy meg nem cáfolható, kétségsébe nem vonható körülményre, amely a kormány bírálatának megfellebbszabhatatlan létét foglalja magában, legyen szabad rámutatnom arra az eredményre, amelyet a harcstereteken elértünk. Kétségsébe nem engedem vonni, hogy a harctéren elért sikerek oroszlátrésze elsősorban bámulatos tetekre képes hadseregünket és vitéz szövetségé-

seinket illeti meg. De nem volna egyéb tudatos önértékelés, ha szembe néznénk az előtt, hogy az általános védkotelezettség ezen első óriási háborújában a szerves kapcsolat a front és a Hinterland között a legrosszabb, az egyik lényező működésének sikere egyenesen a másik lényező működéséből van feltételezve. Hiszen gondoljunk csak a megőrsítés megindítására, a csapat eltolásokra, gondoljunk csak vitéz hadseregünknek municióval, felszereléssel, étellel való ellátására, gondoljunk csak a betegségek és járványok leküzdésére? Mind olyan lényezők ezek, amelyek a kormány működését igen nagy mértékben igénybe vették. De van még egy, amely egyenesen reá, a kormányra tartozott, de amely lényegesen befolyásolja a harctéri sikereket. Tudjuk, hogy a katonák hősiességüket csak úgy fejthették ki, ha ők bizonyos lelki megnyugvással voltak afelől, hogy itthonmaradt hozzátartozóik el vannak látva, hogy nem éheznek, nem szenvednek, hogy a katonák ha hazatérnek, nem mint utolsó koldusok vesznek el, hanem a kormány felkarolja a sorukat, gyámolítja őket. Hogy a kormány miként felelt meg ennek a feladatának, annak fényes bizonyítékai a harctéren elért dicső sikereink. Ha ehhez hozzávesszük, hogy a visszalépett kormánynak, különösen annak negyvennév elnökének, Tisza Istvánnak (Lelkes éljenzés) sikerült az ő hívaló színmegyer jellemével, erővel, gerinces politikai magatartásával biztosítani mindezeket az eredményeket, fentartani a nimbuszt, melyet a magyar katonák megszereszt nemcsak itt a monarchiában, hanem a külföldön is: akkor teljes nyugodtsággal mondhatjuk, hogy a kormány működése által a legteljesebb elismerésre szolgáltatót okot, de nemcsak elismerésre, hanem összeinte hazafias hálánkra is. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.) De a hálsérzet mellett egy másik érzés is támad fel bennünk és ez az érzés sajnalkozás érzése a felett, hogy a hazának ebben a sorsdöntő nagy napjaiban, amikor már Istennak segítségével közelítünk a háború befejezéséhez, nem a mi nagy emberünk vezetői az ország ügyeit, hogy ő nem fog ott állani a nemzet új berendezkedésénél, pedig akkor mi egészen nyugodtak lehetünk volna, hogy smit a harctéren nyertünk, azt a föld szétválás el nem vesszítjük, hogy a magyar

nemzet teljes joggal kapja meg vitéz hadseregünk hősiességének ellenértékét és méltó jutalmát. (Ugy van! Ugy van!) De van egy körülmény, ami a mi féjdelmünket enyhíti, tompítja. És ez az, hogy ha a politika, az az újkorl Kronoss, még oly nagy előszere tettel emészt fel saját gyermekeit egyiket a másik után, — még ez sem fogja ezt a nagy embert megemésztetni. Akárhogy alakuljanak a viszonyok, akár a király öfelsége bizalmából az ügyek vezetésénél, akár mint az ellenzék vesére az ellenőrségnél álljon a helyén Tisza István, minden körülmények között a magyar állam közéletének egyik kifejlesztéséről pontja marad, mely körül lelkesedéssel és odaadással fognak sorakozni mindazok, — mint a törvényhatóságok eddigi állásfoglalása is bizonyították adta — akik Magyarországnak igazi szabadságot, igaz demokratikus irányú fejlődését óhajtják s akik, bevallom, hogy gyávák vagyunk ahhoz, hogy hazárdjátékot játsszunk oly kérdéssel ekkor, amelyek az állami élet érdekelt érintik, de bátrak vagyunk ahhoz, hogy szembeszálljunk minden hangzatos frázissal és kövesszük a haladás útját, amely a fejlődéssel a megfontoltságot, a körültekintést köli össze, megtanulva azt dicső öseinktől, mert ennek köszönhető, hogy Magyarországot ezer éven át fenn tudtuk tartani. (Hosszantartó éljenzés.) Ebben a teremben legyen szabad még ehhez egyet hozzáfűznöm, hogy ez a nagy ember, ha majd nem kifáradva, de megfáradva talán csak napokat, talán csak órákat pihenni kíván, jöjjön ide vissza, siessen ide vissza, abban a biztos tudásban, hogy mi köztünk nemcsak az államférfiúi nagyágot felismerő hazafiat, hanem az ő emberi nagyságát is közelről ismerő és őt oly őszintén, melegen, oly változhatatlan igaz baráti szeretettel körülfűző baráti szíveket fog találni. (Lelkes éljenzés.)

Rátértek most már a második kérdésre, amely, mint voltam bátor megjelölni, ma Magyarországon a közvéleményt leginkább foglalkoztatja: a választójogra. Be kell vallanom, hogy engem már magában véve ez a körülmény is igen kellemetlenül, sőt féjdelmasan érint, hogy az a kérdés, amely Magyarországot legélesebben foglalkoztatja. Én úgy képzeltem és mindazok, akik jelen vagyunk, úgy képzeljük, hogy ebben az óriási háborúban, e háború tartama alatt, amikor még most is naponként ezren és ezren véresnek el a harctéren, mikor száz ezrek idehaza kenyérmorzsákon tengetik életüket és az idehaza maradt agdok, asszonyok és gyermekek végzik a férfiak nehéz munkáját, amely az erőseket is próbára tette ki, azt gondoltam, hogy ilyenkor minden magyar ember összea figyelmét erre a háborúra, e háború nehézségének lekü-

désére, az elégedetlennél szükséges sür-
gős szociális és gazdasági átmenet előkészí-
tésére és ami a legfőbb, tisztelt Kögyűlés,
magának a háborúnak mielőbb dícső befeje-
zésére kell hogy irányítsa, így volt az
kezdetben és így hangzott az el teljesen a
parlament minden vezértársa részéről, a
sajtóban, amely igénytelen nézetem szerint
akkor állott talán hivatásának leginkább
magaslatán. De ez természetesen is, mert
bármily fontos is a választójog, amely hi-
vatva lesz állami életüket irányítani, nése-
tem szerint az államélet irányításáról csak
akkor szólhatunk, ha van állam, amelyben
élni érdemes. (Ugy van! Ugy van!) Pedig
ma az államnak, mint egységes magyar
államnak, léte vagy nem léte főleg kockán.
Ez a kocka még nem dől el. És igaz, hogy
a legszébb reményekkel bíztat bennünket a
haditársaság, de a jövő Isten kezében
van a nem tudhatjuk, mit rejt és méhében
számunkra. Am tegyük fel, hogy reményeink
teljesen megvalósulnak, akkor se feledjük
el, hogy bennünket nemcsak a fronta-
kon velünk szemben álló ellenség fenyeget!
(Zajos helyeslés.) Hiszen mindnyájan olvastuk
az osztrák parlamentben elhangzott be-
szédeket, ahol Magyarország egyes részleit
akarják kiszakítani, olvastuk, hogy a horvát
császári és osztrák horvátokhoz mennek,
hogy megegyezésre lépjenek; igaz, hogy
ezt megcáfolták a ezt tudomásul is vehet-
jük, de tény, hogy tárgyaltak arról, hogy az
osztatáró szlovén nemzetiségűk egy külön egysé-
get képezzenek. Gondoljuk csak a Stock-
holmban történetekre, ahol azt követelték,
hogy állítsuk vissza Szerbiát és adjuk neki
kárpótlást, annak a Szerbiának, amely trón-
örökösünket és hitvesét meggyilkolta és per-
fid megatartásával felidőzte a világháborút.
Tisztelt Kögyűlés, mindaz egy egy súlyos
memento, hogy még nem megy olyan jól a
mi sorsunk, hogy mi már jó magyar szokás
szerint Gaszvesztessünk.

Tisztelt Kögyűlés! Szükségünk van ta-
hát nekünk a számos veszedelmek leküzdésé-
nél a felétlen összetartásra. Ezeket a nagy
veszedelmeket csak akkor lehet kiküszöböl-
ni, ha egymás mellé állva, vállatva
működünk. Már pedig a választói jogok
közvetlen való bedobása a nemzetnek az
egységet megbontja, az országot két tá-
borra választja el. Szükségünk volt nekünk
erre? Teljesen feltételezve a hazafias szem-
léket eszokról, akik ezt tették, nem köny-
nyelmű volt, akkor is ez a lépés, amely
akkor, mikor minden magyar embernek össze-
zete kell fognia, két táborra tépi szét a nem-
zetet? Annyival kevésbé érzem ezt, mert tu-
lajdonképpen meg sem oldhatják újból a
választójogi kérdést ebben a parlamentben.
A parlamentnek törvényeszerű megbízása
lejt a meghosszabbította ezt a megbízást,
de csak azért, hogy a háborúval összefüggő
és elégedetlennél sürgős teendőket előge-
zessenek. És ha az ellenség volt egyik ve-
zérs, aki jelenleg a kabinetben foglal he-
lyet, a kiegyezés megalkotását éppen emiatt
lehetetlennek tartotta, — ami azért nem áll,
mert ez nagyon sürgős feladat — de ha ez
a tétel fennáll szerinte a kiegyezésre, sok-
kal indokoltabb ez az álláspont a választó-
jog tekintetében. (Ugy van! Ugy van!) Mi
1913-ban nyertünk felhatalmazást a választó-
jog részéről a választói törvény megalkotá-
sára. Ezt a törvényt megcsináltuk a eszáltal
és a megbízás csomósálva lett a teljesen
nincs alapja, hogy mi ugyancsak meg-
bízást kaptunk — megcsináltunk egy második
választójogi törvényt éppen az ellenkező
irányban. A mai parlament választójogi tör-
vényt nem csinálhat, előbb a nemzeti kell
apellálói, de hogy ez mit jelent éppen azok
részéről, akik mennél többeket akarnak be-
vonni a választójogba, most amikor a szava-
zók a háborúban vannak: ezt tovább fejteget-
nem felesleges. De a külső indokokat is kel-
lemetleneknek és bátorítókat tartom, mely-
lyel a kérdés felvetését előidéztek. Mert a

külső indokok abban rejlenek, hogy a német
császár Poroszországnak megígérte a széle-
sebb választójogot a másik, hogy Angliában
a háború tartama alatt teljesen ki lett a
választójog terjesztve és a harmadik: az
össz forradalom. Először is — bocsánat a
triviális hasonlatért — mi nem vagyunk
poroszon vezetett majmok, hogy azért, mert
más csinál valamit, mi azt utánacsináljuk.
(Zajos derűség és helyeslés.) Az okokat
keil előbb megvizsgálni tisztelt Kögyűlés. Ezek
pedig nem ugyanazok. A porosz választójog
oly régi, oly elmaradt, hogy a háborútól el-
tekintve, kiéltte magát. Anglia viszonyait már
csak etnografiai alhalyzás szempontjából is
a miénkhez hasonlítani nem lehet. Orosz-
országban forradalom van és a forradalom
állapotából egy békés nemzeti irányításra
nézve nem lehet cinkurát vonni.

A választójog felvetésének másik indító
oka volt az ellenség azon törekvése, hogy
a kormányt megbuktassa. Teljesen jogos,
indokolt, sőt kötelességszerű, hogy a parla-
mentben szembenálló pártok egyike a másikat
megbuktassa. Csak az kétséges, hogy
helyén volt e azt éppen most a háború kel-
lés közepe megvan, helyes volt e a tekin-
tetben szövetségi azokkal az osztrák állam-
férfiakkal, akik azért akarták Tisza Istvánt
megbuktatni, mert nagyon is nagy volt, már
a tekintélye. (Zajos helyeslés és éljenzés.)
De nem kétséges t. Kögyűlés, hogy elhibá-
zott dolog volt, hogy a kormány megbukta-
tása céljából felidéztek a választójogi harcot,
mert ezzel az országot kettéválasztották an-
nak ellenálló erejét összekötötték és az sok-
kal veszedelmesebb, mintha a régi kormány
megmaradt volna, ezzel úgy jártak, mint a
feluci bába, sőt a mosdóvízzel együtt
a gyermeket is kiöntötte. (Ugy van! Ugy
van!)

Rátérnek még egy pár szóval azokra a
jeliszavakra, amikkel a választójogok pro-
pagandát akarnak csinálni a szomszédok tar-
jastani. Először jelszó volt annak a tételnek a
felállítás, hogy a két tábor közül, amely a
választójog tekintetében egymással szembe-
kelt, az egyik az amelyik a választójogot
kikérja terjeszteni: demokratikus, a másik
amely a mostani választójogot fenntartja
tartani: antidemokratikus alapokon áll. És
igazán nem tudom, hogy akik ezt felállítot-
ták, végig gondolták a azt, amit állítottak a
kihámozták e ezen állításuknak tulajdon-
képen magyát is. A már érvényben levő,
de még hatályba nem lépett választói tör-
vény ugyanis per excellence az értelmiség
alapján épült fel, aki tehát azt állítja,
hogy a ma fennálló választói törvény ker-
a telnek fenntartása antidemokratikus álláspont,
az nem állt kevesebbet, minthogy nálunk
az értelmiség és demokrácia egymással el-
lentében áll, egymást kizáró fogalmak, az
megragalmazza — megengedem öntudatlan-
ul — azokat a szélesebb néprétegeket, a
miket mi a demokratikus fejlődés folytán
beakartunk vonni, hogy rájuk az értelmi-
ség felállított lépcsője értéktelen, aminek
csak akkor van értelme, ha ezalatt azt gon-
doljuk, hogy ők vagy nem akarnak, vagy
nem képesek az értelmiség terébe előre-
baladni. Már pedig aki a mi magyar népün-
ket lemeri, az tisztában lehet ezzel, hogy az
értelmi consensus felállítás az olyan szűp, a
mely kezdésben igaz csak saorányosan, de
mind rohamosabban vezet be az alkotmány
sanciba azokat az értékes elemeket, akik
annál értékesebbek, mert vették magukaak
az a fáradságot, amely az értelmiség meg-
szerszével jár. És ezalatt még azt is el-
érjük, hogy így ezen elő kedvéért az ér-
telmeség hazánkban mind jobban fog-
jedni, már pedig egy valóban demokratikus
államnak nem a hangzatos jelszavak han-
goztatása, hanem az értelmiség fejlődése
képezi a legbiztosabb alapját. Éppen így
vagyok a második jelszóval is: a korhatár
hangoztatásával, amely közöttünk talán a
legsúlyosabb útközpont. Igazán nem va-
gyok képes megérteni, hogy a demokrácia

csak a fiatal korhoz lenne kötvés és hogy
örögbb emberek már nem lehetnének de-
mokraták. Sőt bármilyen maréssáék léteződ-
jék is esze állítás, megkísérltem megbizonyítani.
Hogy minél demokratikusabb irányban fejlő-
dik valamely állam, annál nagyobb elővigyá-
zattal kell eljárni a korhatár megállapításánál,
mert minél demokratikusabb irányban fejlő-
dik valamely állam, annál több szellemi táplá-
lálékot vessz magától. A sajtó nagyobb mértő-
ű elterjedés, a munkásszervezetek, a gyakori
gyűlések elhagyott beszédek mind egy egy
csatornái ezen szellemi táplálék bevezetésé-
nek. Már pedig a szellemi táplálékkal is
ugy vagyunk mint a szőlő táplálékkal, hogy
azt meg kell emészteni. Aki tehát, hogy ezt
a huszolatot végig folytassam, nem bír ezzel
az erős gyomorral, az érzelmiséggel, hogy
ezt könnyen megemésztesse, az azt a meg-
emésztésére több időre van szükség, mert
a bevett szellemi táplálék először csak
impressiókat támaszt bennünk, csak a ke-
délyre hat és csak akkor megy át vérünkbe,
csak akkor válik testünk kiegyesítő részévé,
amikor az megemésztve meggyőződéses vál-
tosik át. Minthogy pedig mi az ország ügyeit
nem impressiók, hanem meggyőződések alap-
ján óhajtuk irányítani, (Ugy van! Ugy van!)
ezért tartom én a magam rézeréről is feltét-
lenül szükségesnek a magasabb korhatárt,
amellyel csak azt akarjuk előzni, hogy mi-
nél többeket vonhassunk be, akkor ez már a
tömegnek való kedvezés, ami pedig már nem
a demokrácia, hanem a demagógiának a
fegyvere. Míhogy pedig mi az ország ügyei
intézéséről nem a demagógiának akarunk
tért biztosítani, azért tartjuk mi helyesnek a
magas korhatár megállapítását.

Mert az igazi demokrácia lényege eze-
rintem abban áll, hogy az állam népességét
alkotó összes rétegeket foglaltatva, fajt hova-
tartozás és vallási különbségek nélkül be-
engedjük az alkotmány sáncába, lehetővé
tegyük rájuk nézve a választójog elnyerését
és nem a választók száma, de ezen vannak
feltétlen fenntartása képezni szerintem a le-
nyegét. És miután a választójog, amelyhez
Tisza István ragaszkodott, ezen követelmé-
nyeknek mindenben megfelel, miután a há-
ború folyamán feltétlenül szükségesnek mu-
tatózott változások képviselésére Tisza Ist-
ván is hajlandónak mutatkozott, azonosítunk
magukat az ő álláspontjával és fogadjuk el
Barsvármegye átiratának, illetve az állandó
választmány véleményének azt hangsúlyosó
javaslatát. Ajánlom a javaslatot elfogadásra.
(Percektig tartó, meg-megajuló lelkes eljen-
zés, helyeslés és taps.)

Az osztrák kormányválság.

Budapest, június 20 (Saját tu-
dósítónktól.) A kormányválság a
felsőbb körökben elégedetlenséget
keltett. A legutolsó órákban a hely-
zet képe enyhült. A lengyelek ki-
jelentették, hogy megelégednek a
kormány lemondásában rejlő er-
köcsi sikerrel, azonban egyes mi-
nisteri tárcában való részvételüket
kívánják. Remélhetőleg a kormány-
válság rövidesen elsimul.

Felkelők támadása Peking ellen.

Budapest, június 20 (Saját tudósítónk-
tól.) Amsterdamból jelentik: Pekingből táv-
íratossá: Egy 4000 főből álló felkelő ota-
pat fegyveresen Peking ellen vonult és a
város külső részeit megszállotta, ahol ágyút
is felállította.

A munkapárt beleegyezik az új miniszteriumok felállításába.

Budapest, június 20. (Saját tudósítónktól.) Esterházy a tegnapi nap folyamán tanácskozását folytatott Tiszával. A miniszterelnök lépéseket tett, hogy a munkapárt ne akadályozza meg az új miniszteriumok felállítását.

A munkapárt Tiszával egyetértőleg nem helyesli a szeparatistát, hanem úgy véli, hogy a fennálló reszortok egyes államtitkárok vezetése alá vonassanak. A tanácskozás alkalmával Tisza végleges választ nem adott, hanem tegnap este megbeszélést folytatott a munkapárttal, amelyen elhatározták, hogy nem akadályozzák meg az új miniszteriumok felállítását, nehogy az a vád érje őket, hogy a kormányt munkájában hátráltatják.

Tisza a miniszterelnököt levélben értesítette a párt határozatáról. A javaslatot elfogva rövidesen a Ház elé terjesztik, úgy hogy az új miniszteriumok szervezésének költségei már az indemnitásba beleszámoltak.

Budapest, június 20. (Saját tudósítónktól.) A szeneyi kérdések az indemnitás javaslat tárgyalása után fognak megoldatni. Wirsichgrätz herceg és Botlik István valószínűleg elfogadják az államtitkári megbízást, Szarvasi kinevezése azonban el fog maradni.

Budapest, június 20. (Saját tudósítónktól.) A 8 Órai Újság szerint Polónyi nagyon kedvezőnek látja a helyzetet. Holnap nem is megy el a képviselőház ülésére, bár előbb úgy volt, hogy beszélni is fog.

Budapest, jun. 20. (Saját tudósítónktól.) Navay Lajos Budapestre érkezett.

A munka-párt hét éves évfordulója.

Khuen Héderváry beszéde.

Budapest, június 20. (Saját tudósítónktól.) A nemzeti munkapárt ma este 7 óra körül ülést tartott, amelyen Khuen Héderváry Károly elnök mondott nagy beszédet:

— A mai nap előestéje — mondta — azon napnak, amikor hét évvel ezelőtt a munkapárt bevonult a Házba.

Azután elősorolta azt a nagy munkát, amelyet a munkapárt 7 évi működése alatt végzett. Törvénytervezésre emelte a véderő javaslatot, a katonai és polgári perrendtartást megalkotta, előkészítette a közigazgatás reformját, a vonatkozó javaslatot, valamint a választójogi reformot és sok sok más törvényhozási munkát, amelyre büszkén tekintetünk vissza.

Megszélesítje a nemzetet, a háboruban tanúsított dicső magatartásáért. A kormány munkájában első sorban Tiszát illeti meg a dicsőre, szűzén a többi miniszter társait, akiket nemcsak a mi hálsnk, hanem az a dőkor halála is megillet. Reméli, hogy a munkapárt a jövőben is megmarad addigi magas és tevékenységében, bár más szerep körében, mint ezelőtt, de mindvégig abban a tudásban, hogy a mire vállalkoztunk, ahhoz nem fogtunk hiába.

Beszédét ezzel fejezi be, hogy a mos-

tosi kormány is kénytelen lesz a munkapárt álláspontjára helyszkedni, a munkapárt elvel a jövőben is irányadó lesznek.

A párt a brassó végeztével nagy lel-

kesedéssel üdvözölték a szónokot, a köls nősen Tiszát, akit megbíztak, hogy a Ház holnapi ülésén fejtesse ki a párt álláspontját.

Oroszországtól

semmit sem várhat az antant.

Budapest, június 20. (Saját tudósítónktól.) Malmöböl jelentik: A Djem című lap írja:

Kerenszki és Terescsenkov orosz miniszterek az antant hatalmakkal folytatott tanácskozások során hangsúlyozták, hogy az Oroszországgal a háború folyamán kötött szerződéseket módosítani kell. Amennyiben az antant hatalmak az orosz demokratizmusnak nem kedveznek, úgy a szakítás elkerülhetetlen. Az orosz hadsáregtől ne várjon semmit sem az antant, cffenziva esetén úgy is hiába áldozná fel legjavát a se-regének.

Hempersohn kijelentette, hogy az antant teljesíteni fogja kíván-ságukat.

Megakadályozott angol előretörés a Souchez-pataknál.

Berlin, június 20. A nagyfőhadpará-lásjelentés:

Nyugati harctér.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábor-nagy hadserege. Az Yser és a Lys között a tüzérség tevékenysége különösen este minden szakaszon nagy hevességre emelkedett. A Labassei osztróktól a Coarpeig élénk volt időnkint a tüzérségi tevékenység.

Lenstől délnyugatra az angolok a Souchez patak északi partján támadtak. A szárnyakon visszavertük őket a közepén sikerült betörniük előső árkaikba. Erőteljes ellentámadásunk megakadályozta, hogy az angolok gyorsan odavont erőikkel sikerteket hibóvítsék.

Allésink előterében, St. Quentinől északra összehúzóások voltak őrségeink és angol portyászó csapatok között, amelyeknek túlsúlyban hátrálnok kellett.

A német trónörökös hadserege. Az Aisne mentén helyenként feléledt az ágyutüz. A Champagne nyugati részén egy brandenburgi ezred erőteljes ellentámadás legnaggyobb részét visszacsarozta annak a területnek, melyet a Mont Hauttól délnyugatra június 18-án a franciákkal szemben elvesztettünk.

A többi harcmezőn a rendszer árokharctevékenységen kívül nem történt semmi különös esemény.

Ludendorff, első főszállásvezető.

Ujból támadnak az olaszok a Hét Község fensikjén.

Keleti és délkeleti harctér. Budapest, június 20. (Hivatalos.) Változatlan.

Olasz harctér. Budapest, június 20. (Hivatalos.) A Hét Község fensikjén huszonnégyórás tüzérségi előkészítés után tegnap reggel megkezdődött az olasz gyalogság támadása. Különösen az északi szárnyon, a Monte Forno és a határgerinc környékén vetettek nagy erőket harcba a támadók.

Vitéz csapataink győzelmes védekezése az ellenség mindegyik rohamát megghusította. Az olaszoknak egy helyi sikerét, amely a Cima Dieci-területen száz lépésnyi térnyereséget hozott nekik, ellentámadással legnagyobb részét ismét kiegyenlítettük.

Az Isonzó mentén nem történt jelentős esemény.

A véderő főnöke.

Szurmay a hadihelyzetről.

Budapest, június 20. (Saját tudósítónktól.) Surmay honvédelmi miniszter a bécsi Freudenblatt munkatársa előtt kijelentette:

— A hadihelyzet minden fronton kitűnő, a terméskilátások jók, gazdasági kiartásunk tehát biztos. Az olaszok tízedik isonzói offenzívája is vereséggel végződött, a győzelem tehát bizonyos.

Német repülő-támadás Riga ellen.

Budapest, június 20. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: Öt német repülőgép megtámadta a rigai kikötő bázisát. 41 bombát dobtak le. A repülőket elűzték.

Biharmegyeinek nem kell az általános titkos választójog.

A megye közgyűlése. Beöthy László beszéde a választójog ellen.

Biharvármegye törvényhatósági bizottsága tegnap kezdte meg több napra terjedő rendszeres üzenetű közgyűlését. A gyűlésen a bizottsági tagok ugyazólva teljes számban megjelentek; a következőket sikerült összejegyeznünk:

Beöthy László, Czifra Kálmán, Markovits Manó, Pálly Lajos, Brém Lőrinc, Miskolcay Lajos, Morvay Zsigmond, Rádócs Gábor, Lovag Wertheimstein Alfréd, Száhlender Károly, Nagy Bölöny József, Zithureczky István, Fráter Emil, Keszthelyi Zoltán, Balogh János, Balogh Elemér, Warner Kálmán, dr. Fassy Lajos, dr. Gyöngyössi István, dr. Móricz Ernő, Baranyi András, Telegdy József, Nadányi Gyula, Nadányi Pál, Platthy Miklós, Oross Elemér, Tamásfalvy Thury Ignác, dr. Konrád Márk, Udvarhelyi Béla, Nagy Márton, Gallért László, Balogh Kálmán, dr. Krüger Aladar, Somogyi Géza, Marosi Antal, Jakó János, Klór Antal, Szent Királyi Zoltán, Rózman László, Balogh Mihály, Tópercz Sándor, Baranyi Tibor, dr. Habókay Béla, Csaszány Jenő, Balászály Irán, Jászernicsky Dénes, dr. Halász Elemér, dr. Bakata Béla, Bárczy Imre, Ertsey Kálmán, Frankó Endre, Bartos Adorján, Kelemen József, Kovácsy Marcell, Tempelán Dezso, Doboz Kálmán, Ravaszdi Barna, Elek Mór, dr. Miskolcay Pál, dr. Grósz Ignác, báró Podmonicsky Károly, Nagy Lajos, Pálly Béla, Schwarz Jakab, Schwarz Arthur, Schwarz Gyula, Neufeld Lipót, Tóth Mihály, Tunyoghy Lajos, Zilinszky Béla, Gara Sándor, Bónyi Adorján, Ötvös Géza, Ötvös Béla, Ötvös Gyula, Tópler György, Eghy Endre, Zsigovits József, általában a megyei törvényhatósági bizottság választott és vitális tagjai imponáló számmal.

A főispán bucsuja.

A gyűlésen Fráter Barnabás alispán elnökölt, a lemondásban levő Miskolcay Ferenc főispán a megnyitáskor nem volt jelen, csak bucsulevelével felolvasása után jelent meg.

Fráter Barnabás alispán rövid szavakban üdvözölte a megjelenteket, megnyitotta a gyűlést és felolvastatta a megye közállapotáról szóló szokásos alispáni jelentést, amelynek a megye közfelismerésére, a várható termésadományokra, valamint a távozó főispán elbucuztatására vonatkozó részét már tegnapi számunkban részletesen közöltük. A jelentés egyébként a megye adóviszonyait kielégítőnek, a megye közgazdasági helyzetét kedvezőnek mondja. Ezután Keszthelyi főjegyző felolvasta Miskolcay főispán bucsulevelét, melyet lapunk más helyén közlünk.

Néhány számadás és költségvetés elfogadása után áttért a közgyűlés a törvényhatóságok átiratainak tárgyalására.

Bizalom helyett köszönet a Tisza kormányának.

Keszthelyi Zoltán főjegyző előterjesztette Havas- és Barosvármegye sokat emlegetett átiratát.

Havas vármegye határozata, melyben a Tisza kormányának bizalmat szavazott, már tárgytalan, mert a Tisza kormány már fel is mentelt. Annál aktuálisabb azonban Barosvármegye átirata, amelyben a választójog kiterjesztése ellen tiltakozásra szólítja fel Biharvármegye közgyűlését.

Keszthelyi főjegyző ismerteti az állandó

választmány javaslatát, amely a hevesi átirat indokait magáévá teszi a javasolja, hogy a közgyűlés átiratban fejtesse ki a Tisza kormány iránt hűségét, ragaszkodását és köszönetét. A másik átirat kepcsen indítványozza, hogy a vármegye tiltakozás a választójognak minden olyan kiterjesztése ellen, mely a királyi manifestumból fűzött felhivatalos kommentárban megszabott határokon túlmegy, a meggyőződése egész súlyával foglaljon állást a külföldről importált radikális választójog ellen, mely a magyar nemzet békés fejlődését alapjában veszélyezteti.

Biharmegye a választójog ellen.

— Beöthy László beszéde. —

Általános érdeklődést kelte, feszült várakozást kelte állt fel most szövegre Beöthy László v. b. t. t., volt kereskedelemügyi miniszter.

Nagy szabású, jelentőségében a megye gyűlés kereteit messze meghaladó beszédet mondott, amelyben hosszú politikai múlt tapasztalatait, egy világosan gondolkodó hazafi bölcsesége, egy kiváló szónok erős logikája és forma készsége ragadták magukkal a hallgatókat. Beöthy László hazafiul komoly aggodalomtól vezérelve, hazafiul kötelezettségnek mondotta a kérdést az általános titkos jelzésva ellen, melyet meggyőződéssel és erővel ostromlák a magyarországi Magyarországot tekintélyt győngítse. Rámutatott, hogy szélsőséges radikális választójog veszedelem az ország magyar nemzeti jellegére nézve és nem demokráciára, hanem demagógiára vezet. A mély séges és igaz meggyőződés által sugalt beszédet az egész gyűlés feszült figyelemmel hallgatta, többször megszakította helyesléssel és tapsalval, befejeztekor pedig a szónokot percekig tartó éljenzéssel és tapsokkal üdvözölte.

A nagy jelentőségű beszédet lapunk élén egész terjedelmében közöljük.

Még az egész közgyűlés Beöthy beszédének hatása alatt állott, amidőn szövegre jelentkezett Balogh Mihály volt nagyszalontai függetlenségi képviselő. Teljes elismeréssel nyilatkozott Beöthy László beszédéről, de kijelentette, hogy nem félti a nemzetet a választójogtól, mert az uralkodó oly embereket választott ki a kormány vezetésére, akiknek politikai múltja garancia arra, hogy nem tévesztik szem elől a magyarság eszméiért, ha olyan választójogi reformot hoznának, a mely a magyar nemzeti államra veszélyes, akkor ő is ott lesz azok táborában, a kik a választójog nagyobb mérvű kiterjesztése ellen küzdenek. Ma ettől nem tart, mert szerinte az egész nemzet olyan hírelőn megállotta helyét: az ellenséggel szemben, hogy nincs ok aggodalomra a békés időben várható magatartás tekintetében. Nem lehet, hogy az általános választójog mellett Biharvármegye közgyűlésén egyetlen hang ne emelkedjék, kéri, hogy felszólalás vételessék fel a közgyűlés jegyzőkönyvébe.

A közbeszólásokkal többször megszakított rövid beszéd után Fráter Barnabás alispán kimondta, hogy a közgyűlés egyhangúlag elfogadja az állandó választmány javaslatát; a közgyűlést 10 percre felfüggesztették.

Szünet után.

E határozattal vége is volt az általános érdeklődésnek, a bizottsági tagok legnagyobb

része szétoszlott, csak az elődök, nagyon csekély számú érdeklődő tartott ki, a gyűlés berekesztéséig.

Beöthy László állandóan jelen volt, minden iránt érdeklődött néhány kisebb ügyben fel is szólalt.

A közgyűlés mindazoknak az orvosoknak, akik Biharvármegyében a már befejezett hólyagos himlő elleni védőoltásokat eszközölték: személyenként 400—400 korona tisztelet díjat folyósított.

Nagyszalonta 1 millió 400 ezer koronás kölcsöne.

A bécsi földhitelintézet Nagyszalonta részére 1 millió 400 ezer korona, 50 éves kölcsönt szavazott meg, az összeg folyósítását azonban a megyei közgyűlés jóváhagyásától tette függővé Biharvármegye törvényhatósági bizottsága tegnap tartott közgyűlésén a kölcsön ügyét, Beöthy László pártoló felszólalása után jóváhagyta.

A nagyszalontai főjegyző 3000 koronás személyi pótléka.

Diószeghy Károlynak, Nagyszalonta főjegyzőjének a község képviselőtestülete elismerve a háboruban teljesített nehéz szolgálatait és tekintve a mai nehéz megélhetési viszonyokat: 3000 korona személyi pótlékot szavazott meg. A képviselőtestület a határozatot jóváhagyás végén felterjesztette a vármegyének: a közgyűlés a határozatot megsemmisítette és ki mondta, hogy ily magas összeggel való jutalmazást egy miniszteri rendelet értelmében, mely a takarékoskodik hangoztatja — nem hagyhat jóvá.

1000 korona a múzeum tatarozására.

A múzeumok és könyvtárak országos felügyelőségének kérelmére a közgyűlés elhatározta, hogy a Biharvármegyei és nagyszalontai múzeum épületének helyreállításának költségeit 1000 koronával hozzájárul.

Községi ügyek, kérelmek, bizottsági előterjesztések voltak még a közgyűlés tárgyalás anyagai a végül 1 óra felé az elnökölt alispán a közgyűlés folytatását más napra halasztotta.

Amikor Konstancán át szöktették ki Amerikába az aradmegyeieket.

Mócs Pál és Anca Kozma havasvármegyei emberek 1913 őszétől 1915 tavaszáig asszal foglalkozott, hogy aradmegyei embereket Amerikába szöktették ki, peresze pénzért. Jó háborulási történet ez, akkor még lehetett kiszökni Amerikába — Konstancán át.

Tehát kivándorlásra eszabították az oláhokat; összehozták, akik kiakartak menni, Petrossányban összegyűjtötték, odaváló emberekkel a határszéli havasokon keresztül Romániába átszöktették a ott Konstancában hajóra rakták őket. Segédkeztek nekik Szeben Dát, Pripics Rusu vulkáni emberek és Sráv Demján, akik 30—60 koronát kaptak a havasokon keresztülállított emberekért. Az aradi törvényszék fogházra és pénzbüntetésre ítélte őket kivándorlásra való eszabításért.

A nagyszalontai ítéletbíróságra Harmathy Károly királyi bíró elnökölt. (bírák: Gálbory József és Hubay Lajos dr. táblabírák, jegyző Alliquander Kálmán dr.) tegnap tárgyalta ezt a fellebbezett ügyet. Baróthy Pál főjegyző helyettes a vádat fenntartotta. A bíróság ítéletét helyben hagyta.

Miskolczi Ferenc bucsuja Biharvármegyétől.

Biharvármegye tegnap közgyűlésen Keszthelyi Zoltán főjegyző falolvastá Miskolczi Ferenc főispán levelét, melyben a távozó főispán bucsúzik a vármegyétől, a megyei tisztviselő kartól, de annak a reményének is kifejezését ad, hogy a közügyek és a vármegye szolgálatában továbbra is megmarad.

A bucsulevél a közetközép szél:

Tekintetes vármegye!

Amidőn 1910 évi március 16-án Biharvármegye főispáni állásába beiktatni méltóztattak, székefoglaló beszédemben különösen hármát ígértem, nevezetesen: hogy a politikai véleményszabadságot minden téren, minden alkalommal és minden körülmények között megtartom és megtartatom. Továbbá, hogy a vármegye autonómiájának éppen olyan hiú védelmezője lessek, mint voltam az alispáni székhelyen és hogy minden igyekezetem, minden törekvésem oda irányuland, hogy a vármegye kulturális és közgazdasági téren fejlődjék és felvirágozzanak.

A célt, amelyet magam elé tűstem egész meggyőződéssel szentnek és üdvösnek tartottam, az esztendőket azoknak elérésére, amint ilyen tudnom engedte, a legjobbat választottam és csak egy tehetséggel, de egész örömmel szolgálni igyekeztem. Hogy az mennyire sikerült nekem, azt elbírálni, a tekintetes törvényhatósági bizottság jogosult és illetékes.

Most, amidőn a főispáni állásról lemondtam a az állástól megszállok, arra kérem a Tekintetes Törvényhatósági bizottságot, hogy amidőn felállítják a mérleget, amelyre hát az főispáni működésemet helyezik, méltóztatassanak figyelembe venni az igazsággal egyenlően feltett nézőpontot, amelyben működöttem kellett.

Mit és miképpen tettem, mit és miért mulasztottam, ismeretes a Tekintetes Törvényhatósági Bizottság előtt. Legyen szigorú bíráim, de arra kérem, hogy szigorúsága mellett legyen igazságos és vegye tekintetbe az súlyos időket, a melyek a legbürgőbb igyekezetnek és törekvéseknek is útját állták.

Nyugodt öntudattal távozom, mert a főispáni állásban eltöltött több mint hét év alatt nem volt egy perc sem, amelyben ne a vármegyéim java lebegett volna szemem előtt.

Állárom, különösen a világháború óta feletts terhes és súlyos volt, de kitartottam, hiszen erre felelős példát adott nekem a vármegye hazafias és áldozatkész közönsége és Biharvármegye minden dicőretn felül álló tisztikara!

Most pedig legyen szabad, tekintetes Törvényhatósági bizottság azon bizalomér, támogatásért, talán nem túlságos ambíció és képződés, ha azt hiszem szeretettel, melyben egész hosszú közigazgatási pályámon részeseitől kegyeskedtek, legmélyebb köszönetemet és soha el nem múló hálámat kifejeznem!

Bucsuzom, tekintetes vármegye, de azért nem válnok el! mert ha a jószágos Isten, még életemnek kedves, a közügyek és a vármegye szolgálatában továbbra is együtt maradunk.

Midőn a főispáni széket elhagyom és a méltóságot, a hatalmat elvesztem, az a remény bízta, hogy nem vesztetem el azt, ami nekem széknél sokkal bőségsőbb, sokkal értékesebb: az Önök bizalmát és szeretetét. Elszál a felelős érással, szél a tudattal bucsuzom és ez az én legszebb jutalmam.

Fogadja a tekintetes vármegye legmélyebb tiszteltem nyilvánítását, amelynek

kijelentés: után vagyok és maradok, váltig há fia és hálós szolgája.

Nagyvárad, 1917. évi június 19.

Miskolczi Ferenc.

A bucsulevél a közgyűlésen tapssal, éljenzéssel fogadta s Bőszörményi Lajos nagyszalontai lelkész indítványára kimondta, hogy a távozó főispán lemondását fájó érzéssel veszi tudomásul s kiváló érdemelt jegyzőkönyvben örökli meg.

Nem lesz babkávét.

Csak pótkávával vegyített keveréket szabad forgalomba hozni.

A háttérásokban, különösen ahol gyermekek vannak, egyik legveszélyesebb élelmiszer a kávé, amely sok másféle tápsert pótol.

Mivel a világháború miatt a kávébazarat — legfeljebb csak a semleges államokon át lehetséges, a kávé készlet nagyon fogytán van. Ez a körülmény okozta a kávéfogyasztás megszorítását.

De ugyánlázik, az eddigi intézkedések nem elegendők a teljes kávéhiány bekövetkezésének elkerülésére.

A Kávéközpont tegnap értesítette Nagyvárad város élmezési ügyosztályát, hogy a babkávét, vagyis a szemes kávé kiszolgáltatását tiljessen beszüntetni.

Akinek készlete van, tehát pl. az élmezési ügyosztályak, június 20-ig vagyis már tegnap, a készletet be kell jelenteni s azt a kávéközpont lefoglalja.

A közönség tehát nem kaph több szemes, babkávét, hanem egyenyed részben kávéval kevert Kávépótlókat adnak ki a családtagok arányában.

A kiszolgáltatandó mennyiségre nézve még nem nyilatkozik a Kávéközpont, de ki jelenti, hogy erre nézve július hó 10-ig értesíti az élmezési ügyosztályt.

A Kávéközpont arról is intézkedik, hogy pl. a kávéházak, kávéfőrések stb., jelzselgi készletüket is csak akként használhatják, hogy a kiszolgáltatandó kávéban csak egy negyedrés arányában lehet kávé, a többi háromnegyedrés pedig csak pótkávé legyen.

Élelmezési ajánlat!

ASZÓDI MIHÁLY

fűszer, csemege és cukorka nagykereskedő,
Kossuth-u. Sas-palota. Telefon 635.

Ajánlok nagyban: kecskeméti gyümölcs konzervek dobozokban, téli szalámik, rendkívül nagy választék italokban, kenyér, rum, szilvónium, seprő, törköly, likörök és barack párlat, tokaji borok, továbbá Windischgrätz, Dononoyi és Andrányi-téle borok, diaca sósborszesz, mogyoró mazsola, fejtördlő és látás mindenféle csokoládé 140 áru és cukorkák.

Valódi málna és citrom szörp. 1/2 kilós kecskeméti zseri éretek 1000 füveg nagy és kicsinyben.

..HIREK..

* **Miniszterek bucsuja és be-köszöntője.** A kormányváltás alkalmából egymás után érkeznek a törvényhatóságokhoz a távozó miniszterek bucsu és az új miniszterek beköszöntő levelei. Tegnap báró Ghylányi Imre volt földmívelési miniszter bucsuzik el Nagyvárad város törvényhatóságától s köszönetet mond támogatásáért. — A másik levelet Ugron Gábor új belügyminiszter küldte Nagyvárad törvényhatóságához, amelyben belügyminiszterré történt kinevezéséről értesíti a város törvényhatóságát a kéri, hogy az ország érdekében kifejtendő működésében saját hatáskörében támogassa.

* **Drasche-Lázár Alfréd ki-tüntetése.** Thordai Drasche-Lázár Alfrédet, a miniszterelnökség miniszteri tanácsosát, a miniszterelnöki sajtóiroda főnökét, a kiváló író a király a Lipót-rend lovagkeresztjével tüntette ki. Ez a kitüntetés őszinte örömet kelt mindenütt, ahol a miniszterelnöki sajtóiroda főnökének nagyértékű munkásságát ismerik. Magyarország összes lapjai, pártállásra tekintet nélkül örömmel közlik ezt a hírt, ami kétségbevonhatatlan jele a Drasche-Lázár Alfréd nagy kiválóságának.

* **Gondoskodik a város a tűzi-fáról.** A fenyegető tűzifahiány sok aggodalmat okoz különösen a város szegényebb lakosságánál. Esznek, hogy a télen nem lesz elég tűzifája a az uszornak ki lesznek szolgáltatva. Nagyvárad város tanácsa ennek a veszedelemnek az elhárítása céljából igyekezik a téle elegendő tűzifát biztosítani. Már eddig mintegy 2700 vagon fát szerzett be, de természetesen ez még az erdőköz van s várja a készíltást. A tegnap tartott tanácsülésen Komlóssy József gazd. tanácsos előterjesztésére felhatalmazást adott, hogy a Nuszbaum cégtől a berettyószéplaki erdőn újabb 1500 köbméter gómbfát és 1500 köbméter haszfát vásároljon a város részére. A fa ára az erdőn 125 centiméteres köbméterenként 20 korona. A fát már szállítják is az erdőből a berettyószéplaki vasutálomáshoz.

* **Egy plebános 12.000 koronás alapítványa.** Léky Kornél szalocsi plebános 12.000 koronás alapítványt tett a hadi árak emelés. Előző esztendőben arról a nemzeti szilva valló alapítványról megemlékezve hozzáfűtük, hogy Léky Kornél a szalocsi szegények számára is tett 1200 koronás alapítványt, azonban nyomdátörvédebből az 1200 korona helyett 12000 korona került a cikkbe, amit most helyesbítünk.

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Kelsman József 37. gyalogezredbeli és Fuesfeld Hugó 70. gyalogezredbeli tart. hadnagyot a legfelső dícsérő szilleméssel, Mayer Artur 37. gyalogezredbeli tart. főhadnagyot pedig a katonai érdemkereszt III. osztályával tüntette ki.

* **Athelyezés.** A hivatalos lap közli, hogy a kultuszminiszter Batory Olga kassai és Rátkey Kálmán nagyváradai áll. el. népközlési tanácsokat kölcsönösen athelyezte.

*** Miksa főherceg eljegyzése.** Bécsből jelentik: Miksa főherceg, királyunk öccse, a király hozzájárulásával eljegyezte Hohenlohe Schillingfurt Konrád herceg, első főudvarmester leányát, Franciskát. A menyasszony egyenrangu, Hohenlohe herceg egykori királyi család sarja.

*** Elismerés Elek Mórinak.** Bihar megye tegnapi közgyűlésén az állandó választmány jelentést terjesztett be arról, hogy egy bizottság Bihar megye Köztelmezési Hivatalának ügykezelését és tevékenységét behatóan megvizsgálta a kifogástalan rendben talált miután. Egyszerű, közvetlen és hibátlan ügyintéssel a vármegye kösségeinek és közönségének köztelmezését min tisztelettel bonyolította le az a hivatal, amiért is — a választmány javaslatára — **Elek Mór** hivatalnoknak tiszteletdíj és eredményes működése viszonozásul a közgyűlés elismerését fejezte ki, amiben osztozódik a hivatalhoz beosztott **Hegedűs István** irodatiszt. A megítélt összeg 624.000 koron.

*** A Kath. Növendő-egyesület** június 21-én, szűkített ülésén délután fél 6-kor a Kath. Körben választmányi ülést tart. Az előzetes uton is kéri a választmányi tagokat, hogy az ülésen teljes számban megjelenjen szíveskedjenek.

*** A miniszter elismerése.** Kelepecz Derső városi iradályozgató, tudvalevőleg az állami anyakönyvek éle beletétele első napjától mint helyettes anyakönyvvezető működik a tulajdonképpen ő vezeti a nagyvárosi állami anyakönyvi hivatal iradályát, szigorú pontossággal és kiváló szorgalommal. Az anyakönyvi hivatal vizsgálatai alkalmazásával a miniszter kiküldötte mielőtt elismeréssel nyilatkozott Kelepecz Derső működéséről. Most érkezett leiratában a belügyminiszter értekezési Nagyvárosi városát, hogy Kelepecz Derső nagyvárosi anyakönyvvezető helyettesnek az első anyakönyvvezető állás megüresedésében lépjen ideje alatt kifejtett rendkívüli munkásságának elismerésül jutalom fejében 200 koronát adományozza.

*** Kongregációi élet.** Az Urak Mária kongregációja ma este fél 7-kor tartja rendszeres összejövetelét a szokott helyen.

*** A mozi szabályrendelet.** Nagyvárosi város tanácsa tegnap foglalkozott a mozikérdéssel. A tanács arra az álláspontra helyezkedett, hogy a dr. Thury László főügyész által készített szabályrendelet legjobban megfelel a város érdekeinek, mert ezáltal minden rizikó nélkül jut a város a mozik jövedelmének egy részéhez. A jelenlegi mozi tulajdonosokkal már megegyezésre is jutott a város a ezek hajszaldók évenként, már az első években évi 35 ezer koronát fizetni a városi pénztárnak a ezenkívül tetemes adóösszeg jut a városnak a vigalmi adóról szóló szabályrendelet alapján eredeti adó révén is. Ugy a mozi szabályrendeletet, mint a mozi tulajdonosokkal költendő szerződés tervezetet a jog- és pénzügyi szakbizottság együttes ülésén elé terjesztik, amely a jövő szardán, június 27-én délután 4 órakor lesz a városházán.

*** A Fischer Ervin féle zeneiskolában** a beiratkozások új jelentésként részére június 28-ától 26-ig tartják meg, a volt növendékek pedig 23-ig iratkozhatnak be ennél is inkább, mert helyüket csak így biztosíthatják. Hivatalos órák 9-1 óráig.

*** Az „Aldozatkézség” javára Bihar megye 1000 koronát szavazott meg.** Bihar megye tegnapi közgyűlésén elhatározta, hogy a biharmegyei és nagyvárosi Aldozatkézség szoborbizottság kérelme folytán méltányolva a hasznos és jótékonyt, 1000 koronát adományoz a hadiárvák javára.

*** A jogakadémia alapvizsgáinak eredménye.** Tegnapi fejeződik be a nagyvárosi kir. kath. jogakadémián az évvégi alapvizsgálatok. Az eredmény igen elégtő tekintve az a körülményt, hogy a jogakadémia hallgatóságának száma a háború következtében igen megerosapott. Kitüntetéssel tették le az alapvizsgát az I. évfolyamban: Polgár Andor, Droák Zsuzsóné, Pál Endre e. é. önkéntes; a II. évfolyamban: Vámosy Mihály, Bory József hadapródjelölt, Soltés Kálmán, Robolly Tibor, Frankó István huszároknépes, Szemell Ferenc, a III. évfolyamban pedig Fajst István, Kovács Uzzkár és Kolosváry Sándor.

*** A korai burgonya ára.** A hivatalos lap az Orsz. Köztelmezési Hivatal hirdetésnyel közli, amely szerint a korai burgonyának (termelőhelyen vasúti állomáshoz szállítva és vagonsba csomagolva) vételára 100 kg. onként mostva 40 K, mostanra állapottban 36 K.

*** Bihar megye a Turáni társaság pártoló tagja.** A Magyar Keleti Kultur központ (Turáni társaság) az a kérelmet intézte Bihar megyéhez, hogy lépjen be az alapító tagok sorába. A kérelemmel tegnap foglalkozott Bihar megye közgyűlése és elhatározta, hogy 10 koronát tagdíjjal a társaság pártoló tagja közé lép.

*** A sajttérmekek maximális ára.** A hivatalos lap a sajttérmekek maximális árát közli. Az elsőrendű lipót, sáskelytúró (zsírtartalom 35 százalék, víz-tartalom 55 százalék) ára termelő és kereskedő közötti viszonylatban 760 K, kereskedő és fogyasztó közötti viszonylatban 9 K. Másodrendű túró (zsírtartalom 25 százalék, víz-tartalom 60 százalék) ára: 680 K, illetve 840 korona. Sovány túró (zsírtartalom 12 százalék, víz-tartalom 60 százalék) 350 K, illetve 460 korona.

*** A Fischer Ervin féle zeneiskola** június 10-iki II-ik nyilvános hangversenyének listája jövedelmét 250 koronát az Aldozatkézség szoborának céljára juttatta. A hangversenyen felléptek: dr. Csiffra Kálmáné 10, dr. Gyurkovits Kornélné 10, Papp Derső 10, Havas Rósi 5, Pásztor Margit 2, Meer Vilmos 2, Boros Elza 1, N. N. 2, Moskovits Klárka 1, Kun Gy. 2 2 korona.

*** Tetemes kárt okozott a jég a szőlőkben.** Megemlítettk, hogy a vasárnapi vihar és jégeső a nagyvárosi szőlőkben kárt okozott. Márkus János hegybíró tegnap jelentést tett Nagyvárosi város tanácsáshoz, amelyben közli, hogy a nagyvárosi hegyen június 17-ikén kelet felől a Görögöldsi, Aranyoldai, Nagyság és Köröstaró réteken délyugatra keresztül húzóó zivataral jött a sáporral vegyes apró, de igen sűrű jégeső ezen öblök szőlőkben garáson mutatkozó szép hozamot igéző szőlőtermésben igen tetemes kárt okozott. A kár megállapítása most van folyamatban a pár nap múlva arról részletes jelentést tesz a hegybíró úgy a városnak, mint az adóbeírások céljából a városi adóhivatalnak.

*** Felvétel a leánygimnáziumba.** A nagyvárosi Orsolya-rendi felső leányiskola és leánygimnázium I. és II. osztályába a következő 1917-18. iskolaévre június hó 27-én és 28-án délelőtt 8-11-ig fogadják a tanulókat felvenni a sárdaépületben. Vidéki növendékek az internátusban kaphatnak teljes ellátást. Az igazgatóság.

*** A Tóth-család alapítványi helyek betöltése.** Bihar vármegye törvényhatósági bizottsága tegnap tartott közgyűlésén döntött a Tóth család által létesített négy alapítványi helyek betöltése iránt. A közgyűlés a négy helyet a következőknek adományozta: özv. Madzibradzky Gárpárné, Fodor Gyula, Balassa József és Kezecz Sándor.

*** A Garzó-iskola évről jótékony hangversenye.** Bleyerné Garzó Adél szene és énekesnőjének növendékei június 24-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a városi hangversenyteremben tartják az évről hangversenyüket, mely ként a közönség köréből általános nagy érdeklődés nyitásként. Bleyerné növendékei már nem egyszer voltak forró és komoly sikereket és remélték, hogy esztendővel sikerrel fogják a nyilvános szereplés tüzpróbáját kiállítani. A koncert programját egyébként a holnapi számbunkban közöljük. Feltartott hely 3 K, előhely 2 K, előhely 1 K. Kapható az intézet helyiségében. Telefon 15-15.

*** Az orosz fogoly plakette.** Polgár Mariskához, aki fardhatatlanul kivesszi részét minden jótékonyasági akcióból a aki az Aldozatkézség szobor propagandájában is nagy tevékenységet fejtett ki, odament két fogoly orosz katoná. Plakettet vásároltak és le. A magyarság szeretetteljes bánásmódját — mondták — nem tudják másképp viszonozni, mintha ők is hozzájárulnak a fenséges célú akció sikeréhez. Hadd álljon az a nevük is a szobron elhelyezett plakettek között a két szóval: „orosz hadifogoly.”

*** Kilenc helyett tíz.** Tegnapi számunkban megírjuk Brückner Hugó katonai élelmező esetét, az a törvénytörés kihasználásának nézte a 10 órakor jött a tárgyalásra. Felérté elkerülése kedvéért kijelentjük, — amit a cikk is kiemelt — hogy Brückner Hugó tanuként szerepelt ebben az ügyben.

*** A repcetermés zár alá vétele.** A hivatalos lap a miniszterium rendelkezését közli, amely szerint az 1917 évi repcetermés kivéve a változó gazdasági helyzet miatt zár alá vétetik. A repce maximális ára 110 kilogrammért káposztarepce 90 korona, réparepce 86 korona, vadrepce 45 korona. Ez a rendelkezés már gróf Esterházy Móric miniszterelnök aláírásával van ellátva.

*** A Bleyerné Garzó Adél zeneiskolában** a beiratkozások új jelentésként részére úgy az ének, mint a zongora és hegedő tanára f. hó 22-28-ig tartják meg, a volt növendékek 25-ig iratkozhatnak be ennél is inkább, mert helyüket csak így biztosíthatják. Hivatalos órák 9-11-ig.

*** Urasági innasé keresek jó fizetéssel.** Cim: Ur-utca 12 sz.

*** A Solymosi képszalon** utolsó hetére egész új sorozatot hozott le Solymosi Márton, költők Dudits Andor híres hangulatos Rómsi új című gyönyörű képét. Az érdeklődés és a vásárló kedve a kiállítás utolsó napjaiban egyre fokosodik. S ma már a legzebb műtárgyak mind gazdát találtak Nagyvárosban. Néhány értékes műtárgy körül pedig valószínű versenyek folytak, hogy ki vallhassa magának. A kiállítás a hétvégén érut, s az utolsó napokban a szállítási nehézségek miatt minden ajánlatot figyelembe vesz Solymosi Márton.

*** Cukorka és csokoládé ajánlat**
 A helyi és vidéki árusoknak és kereskedőknek ajánlok 140 népművészeti csokoládé, teásütemény, piszkóta, színes krumplicukor, kávéeréme, desszertbonbonok, savanyu karamellák erős kócosbia 16., 32. és 140 g-osok 140. fondant, dobozos selyem és többféle savanyu cukorkák, 140. csodaszép csokoládés rumbonbon 140. Hartwig cukorkák. ASZÓDI Kócos utca Sas-palota. Vidékre szállítás vasúton és postán.

*** Több darab föld a város belterületén** előnyös fizetési feltételekkel eladó. Általános Takarékpénztár r.-t. Nagyvárad, Bémer tér.

Legújabb fűzőket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál
 lehet beszerezni
 Rákóczi-ut (Korona gyógyszertár mellett)
Leibchenek félárban.
 Telefonszám 827.

*** Ujsághordónókat felvesz a Tiszántúli kiadóhivatala.**

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Csütörtök: Heidelbergi diákélet.
 Péntek: Hoffmann meséi, (Maloczký Blanka és Toronyi Gyula az Operaház tagjainak vendégfellépte)
 Szombat délután: Igloi diákok.
 Szombat este: Cigánybáró, (Maloczký Blanka és Toronyi Gyula az Operaház tagjainak vendégfellépte)
 Vasárnap délután: Bajos ismeretlen.
 Vasárnap este: Cárkádakirálynő.

Az Operaház vendégei Nagyváradon.

— Hoffmann meséi és Cigánybáró. —

Egyike a legjelentősebb művészi személyeknek jászódiák le a hét péntek és szombatján a Szegedi színházban. A magyar királyi Operaháznak két kiváló tagja: Maloczký Blanka és Toronyi Gyula Nagyváradra érkeznek és hét napon át ragyogó művészetükkel fogják gyönyörködtetni a közönséget.

Nagyvárad művészeti, intelligens közönsége minden alkalmat megragad, amely komoly művészettel kecsegtet, már pedig Maloczký Blanka és Toronyi Gyula országosan elismert nevei elegendő garanciák arra, hogy a péntek és szombati színházi est a legértékesebb és legművészetesebb lesz szentelése.

Pénteken a Hoffmann meséi hármis női és férfiszerepében lépnek fel Maloczký és Toronyi, szombaton pedig a Cigánybáróban. Maloczký Saifit, Toronyi pedig Barakayt játssza.

Mindkét előadás iránt szociálisan élénk lévén a közönség érdeklődése, a színház már ma reggel mindkét előadásra megkezdi a jegyek elárúsítását.

A heidelbergi diákélet legközelebb a már ismert szereposztásban csütörtökön este kerül színpadra.

Délutáni előadások. Szombat délután a színház a már ismert diákokat hozza színpadra, az annyira szeretett kedves operettet,

a vasárnap délutáni előadásra pedig a Bajos ismeretlen kellemes zenéjű és fordulatos operett vonzza a közönséget.

URANIA mozgószínház
 Csütörtökön
A világot jelentő deszkák
 dráma 4 felv.
 Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor, hétköznap 5 órákor kezdődnek.

APOLLÓ mozgószínház
 Csütörtökön
A phantom
 dráma 4 felv.
 Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor, hétköznap 5 órákor kezdődnek.

Hasábos és vágott TŰZIFA
 szükségletét a legnagyobb bizalommal csak **JENEI M. CÉGNÉL** szerezheti be
 Nagypiac tér, Kugler és Andrényni palota. Telefon 10-13. szám.
 Magndeltek pontosan kimérve, hivatalos mérleghez szállíthatók.

*** Eladó** Batina és Kaszárnya u ca sarkán egy italmérésű ellátott üzletház előnyös fizetési feltételekkel. Általános Takarékpénztár r.-t. Nagyvárad, Bémer tér 2.

A Rákóczi-ut legforgalmasabb részén emeletesház eladó.
 Felvilágosítást ad:
Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
 Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

*** 10 huzorozott utcai szoba.**
 A Zöldfa épület emeletén rövidebb-hosszabb időre kiadó. Egy ágyas szoba havonként 50 korona, két ágyas szoba havonként 75 korona. Felvilágosítással szolgál a szobakezelő. Telefon 14-00.

Családi ház
 6 szobás uri lakással parkirozott kerttel **eladó.**
 Értekezhetni lehet Dr. Kaczián Kálmán ügyvédnél. Uri-u. 5. sz.

VIGADÓ mozgószínház
 Szombat, vasárnap
Uj műsor.
 Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor, hétköznap 5 órákor kezdődnek.

NYILTTÉR.

HETI ÁRJEGYZÉK:

 II.
 $\frac{1}{10}$

 VI.
 I

Befőttes és uborkás üvegek megérkeztek minden kivitel és nagyságban Eladás nagyban és kicsinyben.

Vizespohár finom csiszolt üvegből . . .	26
Borospohár finom csiszolt üvegből . . .	33
Söröspohár finom csiszolt üvegből . . .	30
Vizeskanca finom csiszolt üvegből . . .	2
Borospalack finom csiszolt üvegből . . .	2
Cukortartó színes finom csiszolt üvegből . . .	2
Sótartó kristály finom csiszolt üvegből . . .	2
Gyümölcsállvány finom csiszolt üvegből . . .	3
Befőttestál fogóval finom csiszolt üvegből . . .	3
Vizeskészlet színes finom aranyozással . . .	5
Boroskészlet színes finom aranyozással . . .	4
Söröskészlet színes finom aranyozással . . .	4
Likörkészlet színes finom aranyozással . . .	4
Tészta készlet finom majolika színezéssel . . .	5
Kávékészlet színes finom aranyozással . . .	10
Teakészlet színes finom aranyozással . . .	10
Mocakészlet színes finom aranyozással . . .	10
Mosdókészlet színes finom díszítéssel . . .	13
Ebédőkészlet színes finom aranyozással . . .	40

Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók minden kivitelben kaphatók. Megérkeztek Konyha felszerelési áruk. Főzőedények. Táblaüveg. Porcellánárak. Képerkeretezés művészies kivitelben. Ablaküvegezés!

KOMLÓS TESTVÉREK
 üveg és porcellán nagykereskedés.
 Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
 Telefonszám 372.

Főszerkesztő: **DR. KRÖGER ALADÁR**
 Felelős szerkesztő: **DR. PAPP KÁROLY**

Mindenféle vidéki megrendeléseket azonnal szállítunk.

Telephon 92. sz.

Szálló, hidegtől

kifujt

vörös arcra és kézre

továbbá szeplő, miteszer és pattanások ellen

legjobb szer az

Alabástrom Crème,

mert a legtisztább és legjobb anyagokból van összeállítva, minőségre és hatásaira nézve felülmúlja az összes forgalomban levő készítményeket. Kétféle minőség van nappali és esteli használatra.

1 tévely ára 1 kor. 50 fill.

Alabástrom pipere szappan.

Legtisztább, legfinomabb növényi zsirokból van összeállítva. Teljesen lugmentes, mivel az alabástrom szappan tiszta Lanollinnal van tulzsírosítva, a miért is az arcot nem marja, nem csipi, hanem az arcobort üdévé, puhává és simává teszi.

1 drb ára 4 korona.

Szeplő elleni

valódi LISZKA-VIZ.

1 üveg ára 2 korona.

Ezen szerek kaphatók;

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.
(Városháza mellett.)

Nagyvárad legszebb kirándulóhelye
Szent László Püspök Gyógy-Fürdő

Nagyvárad mellett

Fürdőztem teljes!

Kénes hévíz források természetes forrása 42⁰⁰ kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen.

500 holdas fenyveserdő közepén a virágos park mellett. — Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. Negyzezbánu nyári vizoda 26⁰⁰ folyton befolyó forrásvizet, melegvívet, szőlő, homokkút. Fürdőismertetőt küld az igazgatóság.

Komzsik Alajos,

a fürdő bérlője.

IZSÁK LIDIA

elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. 1.

telefon 11-53.

Fűzőket a legújabb divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, késsz fűzőkben egyesnes tartók, melltartók és haskörtökben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szilgietel csatolás módvesszőnek egyedüli szállítója.

Telefon: 11-53.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádigos, vízvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerék-párok, ellenőrző kasszák és gramafonok szakszerű javítása és állandó jókarban tartása. Bronzműves, lakatos és műszerész munkák elfogadtnak.

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

maláta

kapható

métermázsánként 6 K-ért.

Moskovits Mór és fia r.-t.-nál

Kolozsvári-utca 62.

Vízvezeték-utcán szép kilátással egy családnak való ház eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd

Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

Betűszedő tanulónak
fiu és berakó tanuló-
nak leány fizetéssel
felvétetik

a Szent László-nyomda R.-t.-nál.

RIADÓ BUTOROZOTT SZOBÁK

ÉS LAKÁSOK

modern berendezéssel
hosszabb vagy rövi-
debb időre, havibér
mellett 60K-tól kezdve

Nagy Sándor-utca 4. sz.